

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

Кафедра загальної та практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова Приймальної комісії,
ректор університету
О.Г. Самойленко
«21» 01 2021 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ З ПСИХОЛОГІЇ

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Код спеціальності

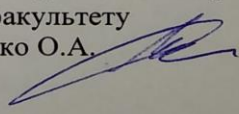
магістр
05 Соціальні та поведінкові науки
053 Психологія

Рекомендовано
Кафедрою загальної
та практичної психології
протокол № 11 від 21.01.2021р.
зав. кафедри загальної та
практичної психології
проф. Папуча М.В.

Укладачі:

проф. Папуча М.В.
доц. Никоненко О.П.
доц. Литовченко Н.Ф.
доц. Тимошенко О.А.
доц. Наконечна М.М.

Схвалено
Вченою радою факультету
Психології та соціальної роботи
Протокол № 6 від 28.01.2021 р.
Голова Ради факультету
доц. Тимошенко О.А.

Ніжин – 2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступний екзамєн з психології є оцінювальною процедурою, метою якої є встановлення фахового рівня тих, хто бажає освоїти освітній ступінь магістра, спеціальність: 053 Психологія, галузь знань: 05 Соціально-поведінкові науки, освітньо-професійна програма «Психологія. Практична психологія».

Вихідною концептуальною ідеєю екзамєну є ретельний аналіз можливостей майбутнього спеціаліста ефективно розвивати свій професійний потенціал в усіх головних видах діяльності, що існують в галузі психології.

Істотними складовими, що визначають потенційну успішність подальшого навчання на рівні «магістрант», є загальнотеоретична підготовка в галузі психологічної науки, знання основних напрямків сучасної психології, здатність до рефлексії наукового знання і проектування його в площину реальних психологічних проблем особистості та наявності системи первинних умінь реалізації практичної діяльності.

Вступник повинен виявити знання і розуміння основних закономірностей функціонування і розвитку психіки людини, особливостей становлення особистості в онтогенезі та окремих аспектів індивідуальних варіантів особливостей розвитку: ґрунтовних соціально-психологічних механізмів і закономірностей існування особистості в соціумі, фундаментальних сучасних підходів до діагностичної і консультативно-корекційної роботи в галузі психології.

Екзамєн передбачає виявлення здатності до аналізу науково-психологічних закономірностей і їх реалізації в межах конкретної ситуації практично-психологічної діяльності

ЗМІСТ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ

Білет складається з двох питань.

У відповіді вступнику необхідно виявити здатності до:

1. Теоретико-методологічного аналізу психологічної сутності даного явища (процесу, властивості), його значення в контексті функціонування цілісної особистості.
2. Співвідношення загального, вікового та індивідуального в межах даного явища.
3. Психологічного діагностування даного явища.

АБІТУРІЄНТ ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- методологічні принципи і теоретичні концепції сучасної психології;
- основні закономірності існування і розвитку психіки людини;
- особливості пізнавальної діяльності особистості;
- закономірності структури і становлення особистості в онтогенезі;
- найбільш важливі теоретичні уявлення світової психології щодо психології особистості;
- закономірності вікового розвитку особистості;
- соціально-психологічні закономірності розвитку і існування особистості в групі та в спільнотах;
- методи дослідження в психології;
- основні принципи і напрямки психодіагностики.

АБІТУРІЄНТ ПОВИНЕН ВМІТИ:

- аналізувати теоретичні положення наукової психології;
- застосовувати методи та методики щодо вивчення різних сфер особистості;
- інтерпретувати дані психодіагностики, робити загальні висновки;
- реалізувати професійно-етичні вимоги і положення у відповідності до існуючих нормативів.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

Психологія в сучасному науковому вимірі. Основні теорії та концептуальні підходи в сучасній психології. Історичне становлення психологічних знань. Сучасні проблеми наукової психології. Методи дослідження в психології. Особливості наукового знання психічного.

Сучасні уявлення про теоретичні і емпіричні методи в психології. Методологічна парадигма: сутність, виникнення, значення. Зміст кризи в психологічній науці. Методологічні принципи наукового пізнання в психології. Психологічна теорія: сутність, значення.

Психіка і її функції. Становлення психіки в філогенезі. Основні види психічних явищ, їх особливості та психологічні факти. Загальна характеристика пізнавальної діяльності особистості. Загальні особливості пізнавальних процесів. Психологічні особливості відчуттів та сприймання. Пам'ять. Увага. Мислення та мовлення. Уява та фантазія. Мотиваційно-сміслова сфера особистості. Індивідуально-типологічні особливості особистості. Темперамент. Характер. Здібності. Емоційно-вольова сфера особистості. Психічні стани особистості. Поняття про психічний розвиток. Основні чинники, принципи та закономірності психічного розвитку. Механізми психічного розвитку, основні його складові. Проблема періодизації розвитку. Закономірності вікового розвитку особистості. Індивідуальність як найвищий рівень розвитку особистості. Розвиток самосвідомості в онтогенезі. Особистість як суб'єкт саморозвитку. Психологічні особливості раннього дитинства, дошкільного віку. Аналіз особливостей молодшого шкільного віку. Підлітковий вік. Юність. Дорослість. Старість.

Психологічна теорія діяльності. Розвиток особистості в процесі професіоналізації та проблеми самореалізації особистості у різних видах професійної діяльності.

Структура особистості. Методологічні підходи до визначення структури особистості. Проблема активності людини та її витоків у сучасній психології. Провідні напрями дослідження особистості в сучасній психології: психоаналітичний напрям, гуманістичний напрям, теорії особистісних рис, екзистенціальна психологія. Особистість у вітчизняній психології. Причини поведінки, що відхиляється. Психічні розлади. Умови збереження психологічного здоров'я людини.

Управління і самоуправління виховним процесом. Самовиховання як вищий рівень розвитку саморегуляції і самоуправління. Навчання і розвиток, розвивальне навчання. Єдність навчання і учіння.

Класифікація психодіагностичних методик. Методи та методики кількісної та якісної оцінки когнітивного розвитку, емоційно-морального розвитку особистості, мотиваційно-потребової та вольової сфер особистості. Методики вивчення особистості. Методи та методики, які використовуються в соціальній психології особистості, психології спілкування та в соціальній психології груп.

Психологічна теорія спілкування. Сутність міжособистісної комунікації. Види, принципи та механізми психологічного впливу. Соціальні групи. Соціально-психологічна структура особистості. Характеристика особистості як члена групи. Структурний аналіз міжособистісної взаємодії. Типи взаємодії. Перешкоди і дефекти спілкування. Мала група: динамічні характеристики.

Види психологічної допомоги особистості. Поняття про психологічне здоров'я.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка результатів складання вступного іспиту здійснюється за 200-бальною шкалою. Мінімальна позитивна оцінка іспиту з фаху складає 100 балів. Особи, які набрали на вступному випробуванні з фаху менше ніж 100 балів, позбавляються права на участь у конкурсі за спеціальністю (магістерською програмою).

Критерії оцінки знань при складанні вступного іспиту в магістратуру:

1. На оцінку «відмінно» (180-200) -- заслуговує відповідь, яка виявляє всебічне й глибоке знання матеріалу, в тому числі ґрунтовні знання українських та міжнародних джерел з коментованої літератури. Дане оцінювання передбачає вільну орієнтацію абітурієнта в загальній проблематиці профільного матеріалу. Відповіді на всі запитання білета повинні містити повний, вичерпний характер аналізу навчально-практичного матеріалу.

2. Оцінка «добре» (140-179) - передбачає наявність розуміння теоретично-

практичної частини проблематики в запитаннях в обсязі програми профільюючого предмету, знань основних джерел та матеріалів із додаткової літератури.

3. Оцінка «задовільно» (100-139) - означає, що випускник володіє загальними поняттями в обсязі навчальної програми, знає основні літературні джерела, обізнаний із проблематикою спеціальності.

4. Оцінка «незадовільно» (менше 100) - виставляється за відсутністю знань літературних джерел та основних проблем обраної наукової спеціальності.

Рішення комісії про оцінку знань, виявлених при складанні іспиту приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням.

**ПИТАННЯ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ
з психології на другий (магістерський) рівень вищої освіти за
спеціальністю 053 Психологія
ОПП «Психологія. Практична психологія»**

1. Становлення психології як самостійної науки.
2. Свідомість та неусвідомлювані процеси.
3. Категорія особистості у психології. Структура особистості.
4. Біологічне і соціальне в особистості людини.
5. Основні положення психоаналітичної теорії.
6. Біхевіоризм: основні поняття та підходи.
7. Когнітивні теорії психології.
8. Гуманістична психологія: Карл Роджерс.
9. Гуманістична психологія: Абрахам Маслоу.
10. Екзистенційна психологія: Ірвін Ялом.
11. Мотиваційно-потребова сфера особистості.
12. Перцептивні процеси особистості.
13. Мнемічні процеси особистості.
14. Мислення та уява.
15. Характерологічні властивості особистості.
16. Темпераментальні властивості людини.
17. Здібності людини.
18. Емоційні процеси особистості.
19. Вольова сфера особистості.
20. Психологічні особливості конфліктної взаємодії.
21. Соціально-психологічні проблеми комунікації.
22. Функції, види і рівні спілкування.
23. Міжособистісне сприймання.

- 24.Класифікація та загальні характеристики груп.
- 25.Проблема малої групи та класифікація малих груп в соціальній психології.
- 26.Поняття «групова динаміка». Загальна характеристика динамічних процесів.
- 27.Соціальні відносини: агресія, заобов'язання, дискримінація, расизм, сексизм.
- 28.Соціальні відносини: афіліація, альтруїзм, дружба, любов.
- 29.Класифікації і типологія конфліктів.
- 30.Причини виникнення конфліктів.
- 31.Внутрішньо-особистісні конфлікти і суїцидальна поведінка.
- 32.Динамічні процеси в малих групах.
- 33.Психологія виховання.
- 34.Психологія навчання.
- 35.Взаємозв'язок навчання і розвитку.
- 36.Періодизації психічного розвитку особистості та проблеми механізмів психічного розвитку.
- 37.Кризи вікового розвитку, їх зміст;
- 38.Психологічна характеристика раннього дитинства.
- 39.Психологічні особливості підліткового віку.
- 40.Психічний розвиток у період ранньої дорослості.
- 41.Психічний розвиток особистості в юнацькому віці.
- 42.Психологія середньої дорослості.
- 43.Психологічні особливості пізньої дорослості та старості.
- 44.Класифікація методів наукового дослідження.
- 45.Види спостережень. Способи фіксації даних спостереження.
- 46.Особливості експерименту як основного методу наукових досліджень.
47. Діагностика когнітивної сфери особистості.
48. Діагностика індивідуально- типологічних особливостей особистості.
49. Діагностика міжособистісної взаємодії та комунікації.
50. Проективні методики у психології.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА. ОСНОВНА:

1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: навч.-метод. посіб. Київ: Каравела, 2009. 216 с.
2. Диференційна психологія: підруч./за заг. ред. С.Д. Максименка. Київ.:Слово, 2013. 598с.
3. Кризова психологія: навч. посіб. / за заг. ред. проф. О.В. Тімченка. Харків: НУЦЗУ, 2010. 401 с.
4. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 128с.
5. Наконечна М.М. Допомога іншому: психологічні аспекти. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2012. 184 с.
6. Основи психологічного консультування: навч. посіб. / за ред. чл.-кор. АПН України, проф. Е. Л. Носенко. Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2011. 332 с.
7. Палій А. А. Диференційна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2010. 432 с.
8. Папуча М.В. Проблеми психології переживання: монографія. Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2019. 191 с.
9. Папуча М.В. Проблеми психології особистісного розвитку. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2008. 384 с.
10. Папуча М.В., Наконечна М.М. Теоретичні основи психології особистості. Навчальний посібник. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2015. 58 с.
11. Папуча М.В., Наконечна М.М. Проблема розвитку в психології особистості: навчальний посібник. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2017. 49 с.
12. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія: навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2007. 330 с.
13. Психодіагностика: навч. посіб. / за заг. ред. М.С.Корольчука. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2010. 400 с.
14. Психологічний портрет особистості дитини: вікові періоди / С.Д. Максименко, Т.О. Піроженко, Н.В. Пророк, М.В. Папуча. Київ: «Видавництво Людмила», 2021. 104 с.
15. Савенкова Л.О., Сгадова В.В., Борисенко Л.Л. Психологія спілкування: навч. посіб. / за ред. Л. О. Савенкової. – Київ: КНЕУ, 2015. 309 с.
16. Сергеєнкова О.П. Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Вікова психологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 384 с.
17. Сергеєнкова О.П. Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 296 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА. ДОДАТКОВА:

1. Варій М.Й. Психологія особистості: підруч. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 608 с.
2. Екстремальна психологія: підруч. / за заг. ред. проф. О.В. Тімченка. Київ: ТОВ «Август Трейд», 2007. 502 с.
3. Кайдалова Л.Г., Пляка Л.В. Психологія спілкування: навч. посіб. Харків : НФаУ, 2011. 132 с.
4. Москалець В.П. Психологія особистості: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2013. 260 с.
5. Практикум із соціальної психології: навч. посіб / [укладачі: Т.М.Зелінська, І.В. Михайлова., А.Е. Демерс]. Київ: Каравела, 2015. 232 с.
6. Психологічна енциклопедія / [авт.-упоряд. О.М. Степанов]. Київ: Академвидав, 2006. 424 с.
7. Психологія переживання подій: збірник наукових праць / за ред. М.В. Папучі. Ніжин: НДУ імені М.Гоголя, 2020. 190 с.
8. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007. 640 с.